

Datum

2017-06-19

Ärendenr

2017-000080.02

Regler för rökfri arbetstid

Beslutad av kommunfullmäktige 2017-06-19 § 95

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Skäl för rökfri arbetstid	3
Lagreglerande skäl	3
Arbetsmiljö och hälsoskäl	3
Övriga skäl	3
Anvisningar gällande rökfri arbetstid	4
Ansvar	4
Arbetsgivare	4
Chef	4
Anställd eller förtroendevald	5
Speciell tillämpning för brukare i hemmiljö eller motsvarande	5
Stöd	5
Chefsstöd	5
Företagshälsovård	6
Överträdelser	6
Uppföljning	6
Frågor och svar om rökfri arbetstid	7

Inledning

Från och med 2017-09-01 är arbetstiden rökfri. Tibro kommun ska som arbetsgivare aktivt arbeta för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Anställda inom Tibro kommun har rätt till en rökfri arbetsmiljö och ska inte mot sin vilja utsättas för tobaksrök. Människor i kommunens verksamhet, medborgare och besökare ska inte behöva utsättas för röklukt eller tobaksrök i eller omkring kommunens lokaler. Regler gällande rökfri arbetstid omfattar alla anställda och förtroendevalda.

Syfte

Syftet med rökfri arbetstid är att anställda och förtroendevalda inte utsätts eller utsätter sina medarbetare, vård- och omsorgstagare, barn, elever och besökare i kommunens verksamheter för hälsorisk eller dålig lukt på grund av tobaksrök. Rökfri arbetstid ska bidra till ökad hälsa för kommunens medarbetare.

Reglerna ska bidra till ett gemensamt förhållningssätt angående hur den rökfria arbetstiden ska hanteras på ett adekvat, medmänskligt och respektfullt sätt.

Skäl för rökfri arbetstid

Lagreglerande skäl

Av tobakslagen (1993:581) framgår det att rökning är förbjuden i lokaler och på ytor som är avsedda för barn- och utbildningsverksamhet, vård och omsorg samt lokaler för allmänna sammankomster. Det framgår även att arbetsgivaren ansvarar för att arbetstagare inte utsätts för tobaksrök i den lokal eller i det utrymme där arbetstagaren är verksam.

Arbetsmiljö och hälsoskäl

I arbetsgivarens arbetsmiljöansvar ingår att verka för en god arbetsmiljö där ingen mot sin vilja ska utsättas för tobaksrök. Rökning är en ohälsosfaktor som har stor inverkan på vår hälsa där både den enskilde rökaren och dennes omgivning riskerar att skadas av tobaksrök.

Övriga skäl

Anställda och förtroendevalda bemöter invånare i olika sammanhang såsom elever, förskolebarn, vårdtagare, besökare osv. och är därigenom viktiga förebilder i ett hälsoperspektiv.

Anvisningar gällande rökfri arbetstid

- Anställda får inte röka under sin arbetstid oavsett var arbetet är förlagt.
- Rökfri arbetstid gäller alla former av rökning.
- Pauser räknas in i arbetstiden, det är alltså inte tillåtet att röka under pauser.
- En del av kommunens anställda omfattas av kommunens flexkidsavtal. Det är inte tillåtet att tillfälligt använda flexkidsen för att gå ut och röka för att sedan återuppta arbetet.
- Rökning får inte förekomma i arbetskläder, oavsett tidpunkt. Med arbetskläder menas specifika kläder som tillhandahålls av arbetsgivaren.
- Rökning får inte förekomma i, eller i nära anslutning till, kommunens lokaler eller tjänstefordon oavsett arbetstid eller inte. Nära anslutning avser entréer, trappor, fastigheter med mera.
- Rökförbud gäller i kommunens fordon.
- Vid rekrytering får rökare inte missgynnas. Det är inte förbjudet att vara rökare som anställd inom Tibro kommun. Det är arbetstiden som är rökfri.

Ansvar

Arbetsgivare

Enligt arbetsmiljölagen och dess förordningar har arbetsgivaren Tibro kommun huvudansvaret att tillgodose en bra arbetsmiljö. Enligt tobakslagen ska arbetsgivaren se till att ingen anställd utsätts för tobaksrök mot sin vilja. Arbetsgivaren ansvarar för att regler för rökfri arbetstid aktualiseras och följs upp kontinuerligt.

Chef

Det är chefens ansvar att se till att medarbetarna har god kännedom om regler gällande rökfri arbetstid. Information kan t.ex. ske i samband med arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. När hälsofrågor tas upp i det årliga medarbetarsamtalet är det lämpligt att frågan om tobaksvanor tas upp och att stöd för rök-/tobaksavvänjning erbjuds i samband med detta.

Respektive chef ska i samråd med medarbetarna utse lämplig plats där rökning är tillåten utomhus. Det ska klart framgå att rökförbud gäller samt var rökning får ske.

I samband med rekrytering ska chefen informera om kommunens regler gällande rökfri arbetstid.

Det är chefens ansvar att vidta åtgärd då medarbetare bryter mot rökförbudet. I första hand ska klargörande samtal genomföras med berörd arbetstagarare. Upprepade förseelser hanteras enligt gällande rutiner för ordningsregler vilket regleras enligt kollektivavtalet "Allmänna Bestämmelser". Situation och sammanhang påverkar vilka åtgärder som kan bli aktuella.

Anställd eller förtroendevald

Samtliga anställda ansvarar för att inte röka under arbetstid, i närheten av någon av kommunens lokaler, i kommunens tjänstebilar eller när anställd är klädd i kommunens arbetskläder.

Förtroendevalda som deltar i ersättningsberättigade/arvoderade sammanträden etc. omfattas av rökfri arbetstid. Den totala sammanträdestiden räknas som arbetstid och är därmed rökfri.

Det är ett egenansvar för både anställda och förtroendevalda att följa regler gällande rökfri arbetstid på samma sätt som ansvaret att följa andra ordningsregler, anställningsvillkor samt arbetsmiljöregler.

Speciell tillämpning för brukare i hemmiljö eller motsvarande

För personal inom yrkesgrupper som arbetar fysiskt nära andra människor, t.ex. barn, elever och vårdtagare, gäller särskild försiktighet med rökning i nära anslutning till arbetstid.

Enligt tobakslagen ska ingen mot sin vilja behöva utsättas för passiv rökning på arbetsplatsen. Arbetsmiljölagen föreskriver att arbetsgivaren ansvarar för att skapa en god arbetsmiljö och samtidigt innebär Socialtjänstlagen (2001:453) att kommunen är skyldig att bistå den som är i behov av det. För personal som arbetar i andra människors hem kan det uppstå konflikter mellan tobakslag, arbetsmiljölag och socialtjänstlag.

Arbetstagare, arbetstagarorganisation och arbetsgivare ska samverka för att gemensamt skapa så gynnsam arbetsmiljö som möjligt.

Stöd

Tibro kommun erbjuder, som en friskvårdssatsning, rökavvänjningsstöd till anställda och förtroendevalda som vill få hjälp att sluta röka. Stödet är kostnadsfritt mot att det görs utanför arbetstid. Medarbetarens insats är alltså egen tid. Eventuella läkemedel bekostas av den anställde. Erbjudandet om rökavvänjningsstöd gäller tillsvidareanställda. Även snusare omfattas av stödet.

Utöver det stöd som arbetsgivaren erbjuder via företagshälsovården finns möjlighet att få stöd via sjukvården.

Chefsstöd

Personalenheten ansvarar för att reglerna vid behov uppdateras. Chef kan kontakta personalenheten för stöd i både enskilt ärende och vid hjälp att tillämpa reglerna för rökfri arbetstid. På kommunens intranät "Inredan" finns uppdaterad information om personalenhetens kontaktpersoner.

Företagshälsovård

Företagshälsovården är arbetsgivarens sakkunniga och ska användas för rökavvänjningsstödet. I kommunens personalhandbok finns uppdaterad information om kontaktperson till företagshälsovården. Beställning av insats via företagshälsovården gör närmsta chef enligt gällande rutin. Beställning för förtroendevalda sker via personalchef.

Överträdelser

Regler för rökfri arbetstid utgör en ordningsregel. Överträdelse behandlas därmed enligt gällande rutiner för ordningsregler vilket regleras enligt kollektivavtalet "Allmänna Bestämmelser".

Uppföljning

Uppföljning för hur regler för rökfri arbetstid tillämpas sker årligen via det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljning sker på arbetsplatsträff, förvaltningssamverkan (FÖSAM) samt på central samverkansgrupp (CESAM).

Bilaga 1

Frågor och svar om rökfri arbetstid

Vad är syftet med rökfri arbetstid?

För att öka kvaliteten i kommunens tjänster ska ingen vård- och omsorgstagare, barn, elever, besökare osv. utsättas för hälsorisk eller dålig lukt på grund av tobaksrök. Rökning skadar hälsan och är idag den enskilt största orsaken till sjukdom. Tibro kommun vill aktivt medverka till att förebygga ohälsa genom rökning. Rökfri arbetstid bidrar också till ökad hälsa för kommunens medarbetare.

Vad innebär rökfri arbetstid?

Rökfri arbetstid är en ordningsregel som beslutas av arbetsgivaren och innebär att arbetstiden, dvs. den tid man arbetar eller har paus är rökfri. T.ex. räknas lunchrast som ledig tid och är därmed undantagen från regeln.

Om rökning sker på rast får rökningen inte ske i arbetskläder, dvs. specifika kläder som arbetsgivaren tillhandahåller i tjänsten. Rökförbud gäller även i kommunens fordon.

Var gäller beslutet?

Rökfri arbetstid gäller oavsett var arbetsuppgifterna utförs.

Var är rökning tillåtet?

Rökning får endast ske på den plats utomhus som arbetsgivaren har utsett som plats där rökning är tillåten. Detta gäller även vid rökning under rast.

Är det tillåtet att ta ledigt under arbetsdagen för att röka?

Nej, det är inte tillåtet att ta ledigt för att röka. Det är med andra ord inte tillåtet att använda flexitidsystemet och eventuell kompensationsledighet för att röka.

Vad innebär beslutet för förtroendevalda?

För förtroendevalda gäller samma regler som för anställda. Rökfri arbetstid gäller vid arvoderade insatser.

Kan jag få hjälp med att bli rökfri?

Ja, för dig som är tillsvidareanställd och väljer att bli rökfri, alternativt tobaksfri, erbjuder Tibro kommun stöd i form av insatser via företagshälsovården. Stödet är kostnadsfritt och erhålls utanför arbetstid. Eventuella läkemedel, t.ex. nikotinersättningsprodukter, ingår inte i det stöd som arbetsgivaren bekostar. Kontakta din chef för mer information och planering.

Du kan även få stöd och hjälp via sjukvården. Det finns även stöd via www.tobaksfakta.se samt via den nationella "Sluta-röka-linjen", tel. 020-84 00 00. Mer information hittar du via sluta röka linjens hemsida; www.slutarokalinjen.se

Varför omfattas inte snus av beslutet?

Tibro kommun har antagit ett beslut om rökfri arbetstid vilket innebär att snus inte omfattas. Snusare som önskar få stöd med snusavvänjning kan dock få samma stöd som rökare.

Hur fungerar rökfri arbetstid om jag är på tjänsteresa eller går/åker mellan olika arbetsplatser?

Rökfri arbetstid gäller när du är i tjänst oavsett arbetsplatsens förläggning.